

(ה) עובד עיריה, העובד בעבודות חוץ על מנת לקבל פרט בניגוד להוראות סעיף זה, דינו — קנס פי שלושה משווי הפרס שניתן بعد אותה עבודה.

(ו) הוראות סעיף זה אינן גורעות מההוראות סעיף 91."

מ ש ה ש פ י ר א שר הפנים	מ ש ה ש ר ת ראש הממשלה	י צ ח ק ב נ - צ ב י נשיא המדינה
-----------------------------	---------------------------	------------------------------------

מספר 43

חוק לטיפול בחולי נפש, תשט"ו—1955 *

תגדרות

1. בחוק זה —

"בית חולים" — כמשמעותו בפקודת בריאות העם, 1940¹ ;

"חוליה" — הסובל ממחלת נפש ;

"מנהל" — מנהל רפואי של בית חולים ;

"פסיכיאטר מחוזי" — רופא שנominated על ידי שר הבריאות להיות פסיכיאטר מחוזי לעניין חוק זה, וכוליל סגן פסיכיאטר שנominated כאמור ;

"קרוב" — בן-זוג, אב, אם, בן, בת, את, אחיות, סבו, סבתה, מא磁ץ, מאומץ.

אשפוז חוליה על
פי תעודה רופא

2. (א) לא יתקבל חוליה לבית חולים אלא על פי תעודה רופא ; והוא, כשיין בחוק זה הוראה אחרת.

(ב) תקפה של תעודה הרופא הוא חמישה עשר ימים מהיום שבו ניתנה.

אשפוז
על ידי מנהל

3. מנהל, או רופא אחר שהוסמך לכך על ידיו, רשאי לקבל חוליה לבית החולים ללא תעודה רופא, אם בדק את החולה ומצא שקיבלו לו בית החולים אינה סובלת דעתו, או אם ביקש החולה להתקבל לቤת החולים מרצונו החפשי.

הנתנות
לקבלת חוליה
חוליה מסוכן
לעצמם
או לציבור

4. התנגד אדם לקבל חוליה בבית חולים, אין לקבלו אלא באישור פסיכיאטר מחוזי.

5. נוכח פסיכיאטר מחוזי כי חוליה עלול לסכן את עצמו או את הוות, חייב הוא להורות, בכתב, שהחוליה יאושפז בבית חולים.

אשפוז חוליה
על פי צו
בבית משפט

6. (א) הוועמד נאשם לדין פלילי, ובית המשפט סבור, אם על פי ראיות שהובאו לפניו מטעם אחד מבعلي הדין ואם על פי ראיות שהובאו לפניו ביזמתו שלו, כי הנאשם אכן מסוגל לעמוד בדיון מוחמת היותו חוליה, רשאי בית המשפט לצוות שהנאשם יאושפז בבית חולים.

(ב) הוועמד נאשם לדין פלילי, ובית המשפט מצא כי הנאשם עשה את מעשה העבירה שהואשם בו, אבל החלטת, אם על פי ראיות שהובאו לפניו מטעם אחד מבعلي הדין ואם על פי ראיות שהובאו לפניו ביזמתו שלו, שמחמת היות הנאשם חוליה בשעת מעשה אין הוא בר-עונשין, וудין הוא חוליה, יצווה בית המשפט שהנאשם יאושפז בבית חולים.

* נתබל בכנסת ביום ז' בתמוז תשט"ו (27 ביוני 1955) ; הגעת החוק ודבריו הסבר נחרפסטו בה"ח 2:30, תשט"ו, עמ' .90.

¹ ע"ר 1940, תום' 1 מס' 1065, עמ' 191.

(ג) צו בית משפט לפי סעיף קטן (א) או לפי סעיף קטן (ב), דיןנו לענין ערעור, כדי הרשעה.

(ד) כדי לאפשר לבית המשפט להכריע אם יש מקום ליתן צו לפי סעיף זה, רשאי הוא לצוות, לפי בקשת בעל דין או ביזמתו שלו, שהנאשם ייבדק בדיקה רפואי, וכן, אם יש צורך בכך, שיושפו בבית החולים.

(ה) צו לפי סעיף זה יבוצע על ידי פסיקיאטר מוחזוי; בית המשפט לא יפרש בית החולים מסוים שבו ייאושפו החולים, ובית החולים שנקבע לכך על ידי הפסיכיאטר המוחזוי, או מטעמו, יאושפו את האדם הנזכר בצו.

7. (א) ניתנו צו בית משפט לפי סעיף 6 או הוראת פסיקיאטר מוחזוי או תעוזות רופא, לאשפזו של חולה בבית החולים, והחוליה מסרב לאשפוזו, רשאי הפסיכיאטר המוחזוי להורות על אשפזו של החולים בעל כרחו (להלן — הוראת אשפזו).

(ב) העתק הוראת האשפזו ישלח מיד ליו"ץ המשפטיא למשלה.

(ג) היה רופא סבור כי אשפזו של חוליה אינו סובל דיחוי, והחוליה אושפו בעל כרחו, ישחרר החולה, אם לא נתקבלה הוראת אשפזו תוך חמישה ימים מיום אשפזו.

8. רשיי פסיקיאטר מוחזוי, בהוראת אשפזו —

(1) למנות מטפלים, שיבצעו את ההוראה;

(2) להורות כי מבצעי ההוראה כאמור יהיו זכאים לקבל את עזרת המשטרה בשעת הצורך;

(3) לקבוע את בית החולים בו ייאושפו החולים;

(4) להסמיך את מבצעי ההוראה האשפזו להיכנס לבית החולים, לבית החולים או לחצרים אחרים המפורטים בהוראת האשפזו כדי לבצע;

(5) לקבוע את תנאי האשפזו.

9. (א) על קבלת חוליה לבית החולים ועל שחזורו יודיע המנהל מיד לשר הבריאות; פרטי ההודעות ודרכי מסירתן יקבעו בתקנות.

(ב) בסעיף זה "שחרור", לרבות שחזור לנסיוון.

10. אושפו חוליה בבית החולים ואין החולה מסוגל לדאוג לנכסיו, יודיע על כך מיד הפסיכיאטר המוחזוי לאופטוריון הכללי.

11. כל אדם רשאי להגיש לוועדה פסיקיאטרית עדר על אשפזו של חוליה בבית החולים שלא על פי צו בית המשפט.

12. (א) וועדה פסיקיאטרית תתמנה על ידי שר הבריאות, ועל מינויה חפורסם הודעה ברשותם ובמה יפורט אוצר שיפוטה.

(ב) וועדה פסיקיאטרית תהיה של שלשה אלה:

(1) אדם שהוא כשיר להתחמות שופט שלום (להלן — חבר משפט), והוא יתמנה על פי הצעת שר המשפטים;

(2) רופא בשירות המדינה;

(3) רופא למחלות נפש שיבחר מתוך רשותה מועמדים אשר תוגש לשר הבריאות על ידי האס捣רות הרפואית בישראל.

(ג) שר הבריאות ימנה סגן לכל חבר הוועדה הפסיכיאטרית; כשירותו של סגן ככשירותו של חבר.

ההוראת אשפזו

ביצוע
ההוראת אשפזו

הודעות
אשפזו ו燒רו

הודעה
לאופטוריון
הכללי

ערר על אשפזו

ועדה
פסיכיאטרית

(ד) החבר המשפטី ישמש יוושב ראש הוועדה כשהיא דנה בערדים, והרופא בשידותה המדיינית ישמש יוושב ראש הוועדה כשהיא דנה בעניינים אחרים.

13. פסיכיאטר מוחזוי רשאי להיכנס לכל בית חולים ולערוך בו כל חקירה או בדיקה הנראית לו דרישה לשם פיקוחיעיל על הטיפול בחולים ועל קיום הוראות חוק זה, ומנהל בית חולים וכל עובדיו חייבים לענות לו תשובה מלאות וכנות על כל שאלותינו.

14. שר הבריאות רשאי, בתקנות, להטיל על מנהלי בתי חולים להגיש לו, או למי שיקבע לכך, תסקרים, בצורה ובמועדים שיקבע, על הטיפול בחולים שאושפזו בתבי החולים תחת הנהלתם ועל הסדרים הקיימים בתבי חולים לטיפול בחולים.

15. (א) המשמש בבית חולים לפני חוליה באמצעות כפיה שלא על פי פקודת רופא או באישורו, אשם בעוון.

(ב) כל שימוש באמצעות כפיה לפני חוליה יירשם בפנקס מיוחד; טפסי הפנקס המיוחד ודרך ניהולו יקבעו בתקנות.

(ג) שר הבריאות רשאי, בתקנות, לחת הוראות כלילות בדבר השימוש באמצעות כפיה, או בתרומות המכילות סמים מסוכנים, תוך כדי טיפול בחולים.

(ד) בסעיף זה —

(1) «אמצעי כפיה», לרבות בידוד, בתונות כפיה, כבילה;

(2) «سم מסוכן» — כמשמעותו בפקודת הסמים המסוכנים, 1936.².

16. פרט לאמור בסעיף 17, רשאי מנהל לשחרר חוליה מבית החולים אם בדק את החולה ומצא כי חזר לאיתנו, או שהחוליה איננו טעון עוד אשפזו בבית החולים לשם הגנה על הציבור.

17. (א) אשפזו חוליה בבית חולים על פי צו בית המשפט לפי סעיף 6, ועודה פסיכיאטרית סבורה כי יש לשחררו, תקבע הוועדה את מועד שחרורו; הוועדה על מועד השחרור תימסר לשר הבריאות ולפרקלית המחו.

(ב) אשפזו נאשם בבית חולים, לאחר שבית המשפט מצא כי אין הוא מסוגל לעמוד בדיין מחייבותו חוליה, והנאים שוחרר מבית החולים לפי סעיף קטן (א), רשאי היועץ המשפטי לממשלה להורות כי יועמד לדין על העבירה בה הואשם לראשונה.

18. התנגד קרובו של חוליה או האפוטרופוס על גופו לשחררו מבית החולים, אין לשחרר את cholיה מבית החולים אלא באישור פסיכיאטר מוחזוי.

19. בקש אדם שחוליה ישוחרר מבית חולים ומהנהל סירב לשחררו, רשאי המבקש להוציא לוועדה הפסיכיאטרית עדר על החלטת המנהל.

20. חוליה שאשפזו בבית חולים, אין להעבירו לבית חולים אחר אלא באחד מכל:

(1) בהסכמתו;

(2) לפי בקשה קרובו של cholיה או האפוטרופוס על גופו או בהסכמתם, ובנסיבות בכח של מנהל בית החולים שבו אשפזו cholיה בראשונה ושל מנהל בית cholים שלו יועבר;

(3) על פי הוראות פסיכיאטר מוחזוי.

² ע"ר 1936, תומ' 1 מס' 577, עמ' 130.

21. היה מנהל סבור כי חוליה שאושפו טעון העברה לבית חולמים אחר, ולא נתמלא אף אחד מן התנאים האמורים בסעיף 20, או אם ביקש קרובו של החולה או האפוטרופוס על גופו להעביר את החולה לבית חולמים אחר, ולא השיג לכך את הסכמתו של מנהל בית חולמים כאמור בסעיף 20, יכריע בדבר הפסיכיאטר המחווי של המחווי שבו נמצא בית חולמים אליו נזקקים להעביר את החולה; המבקש וישאי להגיש לעודה הפסיכיאטרית ערד על החלטת הפסיכיאטר המחווי.

22. (א) מנהל רשאי לשחרר חוליה לנסיוון לתקופה מסוימת או למטרה זמנית, אם הוא סבור כי שחרור כזה עשויו להועיל לחולה.

(ב) חוליה שאושפו לפי צו בית המשפט לפי סעיף 6, לא ישוחרר לנסיוון או למטרה זמנית לפי סעיף זה, אלא באישור ועדת פסיכיאטרית.

(ג) חוליה שוחרר לנסיוון או למטרה זמנית לפי סעיף זה, רשאי המנהל ששחררו לוודוש החזרתו בכל עת לבית החולים.

(ד) דרש מנהל החזרתו של חוליה לפי סעיף קטן (ג) והחוליה לא חזר, רשאי פסיכיאטר מהוויז, על פי בקשת המנהל, تحت הוראת אשפוז כמשמעותה בסעיפים 7 ו-8.

23. (א) כל הסמכויות הננתנות לפי חוק זה לפסיכיאטר מהוויז, נתנות גם לעודה פסיכיאטרית.

(ב) וזאת פסיכיאטרית כשהיא דנה בעדרים לפי חוק זה, נתנות לה גם הסמכויות שאפשר להעניקן לעודה חקירה לפי סעיף 5 לפוקודת ועדות חקירה.³

24. (א) וזאת פסיכיאטרית כשהיא דנה בעדרים לפי חוק זה, רשאית לדון בנוכחות החולה או בהיעדרו, בפומבי או בדلتנים סגורות, ככל שיראה בעיניה; דיןינה לא ייפסלן בשל כך בלבד, שלא ניתנה הזדמנות לחולה או לבא כוחו או לטעון אחר להתייצב ולטעון לפניה, ובבד שבחולה נבדק לפחות פעם אחת על ידי רוב חבריו הוועדה.

(ב) צורת העדר, דרכי הגשתו וסדרי דיןינה של הוועדה בעדר, במידה שלא נקבעו בחוק זה, יקבעו בתקנות; ובמידה שלא נקבעו בתקנות, יקבעו על ידי הוועדה.

25. (א) על החלטת וזאת פסיכיאטרית בעדר לפי סעיפים 11 או 19 רשים היוזץ המשפטי לממשלה או בא כוחו החולה, קרובו או האפוטרופוס על גופו, לעורער לפני בית משפט מהוויז.

(ב) שר המשפטים יקבע, בתקנות, דרכי העורער וסדרי הדיון בו.

26. (א) חוליה שאושפו בבית חולמים רשאי —

(1) לשולח ולקלב מכתבם סגורים וצורות דואר אחרים;

(2) לקבל אורחים בזמנים שיקבע מנהל בית החולים.

(ב) רשאי המנהל להגביל זכויותיו של החולה לפי סעיף זה במידת שהדבר דרוש לדעתו מטעמים רפואיים, ובבד שלא תוגבל זכותו של החולה לשולוח מכתבם סגורים לעורך דין, לשר הבריאות וליוועץ המשפטי לממשלה.

27. (א) אושפו חוליה בבית חולמים, ואין אפוטרופוס טבעי עליו, והפסיכיאטר מהוויז הודיע לאפוטרופוס הכללי שאין החולה מסוגל לדאוג לנכסיו, רואים את האפוטרופוס הכללי כמנהל הנכסים של החולה כל עוד לא נתמנה על נכסיו אפוטרופוס.

(ב) האפוטרופוס הכללי רשאי, אם הוא רואה צורך בכך, לכנס את נכסיו החולה,

³ חוקי א"ו, כרך א', פרק כ"א, עמ' 152.

לקרנות אחיזה ולהחזיק בהם, לעשות לגבי הנכסים כל פעולות שאינן סובלות דיחוי, לרבות מילוי התcheinויות כספיות, וכן רשאי הוא ליציג את החולה בכל הליך משפטី בענין נכסיו.

(ג) הוראות הסעיפים 7, 8 ו-21 לפקודה האופטרופוט הכללי, 1944⁴, יחולו על הנהלת רכשו של החולה, בשינויים המחייבים לפי העניין.

(ד) בסעיף זה —

“נכס”, לרבות מקרקעים ומטללים, זכות בנכס, כספים, מוניטין וכל זכות בחבר בני אדם או בניהולו.

28. (א) מי שהגיעה אליו, תוך כדי ביצוע חוק זה או בקשר עם ביצועו, ידיעה בדבר חוליה, חייב לשמרה בסוד ולא לגלותה אלא במידת שיש בכך צורך לשם ביצוע חוק זה והתקנות שהותקנו על פיו, או אם הורשה לכך על ידי בית המשפט, אך אין הוא פטור מהחובה לענות על שאלות שמציג לו מי שמוסמך לערוך חקירות על ביצוע עבירות.

(ב) אין סעיף זה בא לאסור על רופא למסור ידיעות על מצבו של החולה לבני משפחתו ולידידו.

29. (א) רופא הנוטן תעודה לצורך הסעיפים 2 או 22 כשהוא יודע כי האדם הנזכר בה אינו חוליה, או ככלא עשה מאומה כדי להיווכח אם הוא חוליה או לא, דין — מסר עשר שנים.

(ב) מי שגרם ביודעiem לאשפוזו של אדם בבית חולים לפי חוק זה שלא צריך או שלא כדי, דין — מסר חמישה שנים.

(ג) מי שהפר או לא קיים הוראה שניתנה כדין על ידי פסיכיאטר מחווי או ועדת פסיכיאטרית, דין — מסר שנתיים.

(ד) העווה מעשה או הנמנע מעשה כדי לשלול אדם זכות ניתנת לו לפי חוק זה או להכיבید על מימושה, וכן העובר עבירה על הוראות חוק זה שאין עונש אחר בצדה, דין — מסר שנה אחת.

30. (א) הוראות חוק זה באות להוסיף על הוראות כל דין ואלה לגרוע מהן, ובפרט — אך מבלי לפגוע בכלל — אין חוק זה בא לגרוע מזכותו של אדם לבקש סעד בבית המשפט הגבוה לצדק.

(ב) הוראות הסעיפים 6, 16, 17 ו-22 לא יחולו על מי שהובא לדין או אוושפו בבית חולים על פי החוק המסדר שפיטה חילימ בbatis דין צבאים.

31. **בטלים —**

(1) החוק העותומני בדבר מקלט למשוגעים מיום 19 צפ' 1293 (3 במרס 1892);

(2) סעיף 21 לפקודה שיפוט בתי משפט השלום, 1947⁵;

(3) סעיף 54 לפקודה הפרוצדורה הפלילית (שפיטה על פי כתב אישום)⁶.

32. שר הבריאות ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות בכל הנוגע לביצוע.

דב יוסף
שר הבריאות

משה שרת
ראש הממשלה

יצחק בן-צבי
ראש מדינה

⁴ ע"ר, 1944, חס' 1 מס' 1380, עמ' 110.

⁵ ע"ר, 1947, חס' 1 מס' 1612, עמ' 224.

⁶ חוק א"י, בריך א', פרק ג'ז, עמ' 446.